

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Суми, 23 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

здійснюватися шляхом взаємного узгодження усіх її складових, оскільки податкова політика безпосередньо впливає на обсяги доходів Зведеного бюджету держави, а бюджетні видатки, у свою чергу, необхідно враховувати в процесі вдосконалення системи оподаткування. За таких умов постає складна задача: збільшити видатки для підтримки малозабезпечених і соціально незахищених верств населення з одночасним зниженням податкового навантаження на підприємницькі структури. При цьому доцільно наголосити і на не менш важливому значенні й інших видів економічної політики держави: цінової, соціальної, інвестиційної, зовнішньоекономічної тощо.

Список використаних джерел

1. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: [монографія] / Т.Г. Васильців. – Львів: Арал, 2008. – 384 с.

2. Кривенко С.В. Інноваційний механізм формування конкуренто-спроможних підприємницьких структур / С.В. Кривенко // Економічний часопис – XXI. – 2014. – № 5–6. – С. 34.

УДК 336.64

Малиш Дмитро Олексійович,

Аспірант,

Сумський державний університет, м. Суми

ФІНАНСОВА АРХІТЕКТУРА ПІДПРИЄМСТВА: БАЗОВІ ЕЛЕМЕНТИ

Термін «фінансова архітектура» відносно діяльності підприємств вперше було використано в роботі С. Маерса, який в своїй роботі відзначив, що «фінансова архітектура –

це фінансовий дизайн бізнесу, що охоплює власність (концентровану або розпорошену), організаційно-правову форму, стимули, способи фінансування та розподіл ризиків між інвесторами» [1]. Ключовими елементами фінансової архітектури є: структура капіталу підприємства, структура власності та стан корпоративного управління.

Рисунок 1. Складові елементи фінансової архітектури підприємства

Складено автором на основі [2]

Структура капіталу підприємства це співвідношення власного капіталу та зобов'язань підприємства. На наш погляд сама по собі структура капіталу звичайно важлива, оскільки відображає стан фінансової залежності/незалежності підприємства, але не менш важливими є базові характеристики, які відображають умови на яких підприємство використовує свій капітал, мова йде в першу чергу про вартість капіталу підприємства та фінансовий ризик, який створює, сформована на підприємстві структура капіталу. Оцінювання вартості капіталу проводиться на основі показників середньозваженої вартості капіталу, який враховує всі зобов'язання, які повинні бути виконані перед власниками (акціонерами – через виплату дивідендів по акціям),

кредиторами (банками – у випадку використання банківських кредитів як довгострокових так і короткострокових як відсоток) а також інвесторами, які можуть придбати цінні папери, зокрема корпоративні облігації та інші з метою отримання прибутку у вигляді відсотку. Фінансовий ризик формується на підприємстві у випадку, коли воно починає використовувати позиковий капітал. Цей ризик несуть в першу чергу акціонери, оскільки саме вони найменш захищені з точки зору повернення вкладеного капіталу, адже саме вони якщо не приймають рішення про використання позикових коштів для розвитку підприємства, то делегують ці повноваження своїм менеджерам.

Важливого значення для прийняття рішень щодо першої складової фінансової архітектури підприємства (структури капіталу) набуває і існуюча структура власності, адже від того наскільки концентрована чи навпаки розпорошена структура власників залежить складність та швидкість прийняття рішень щодо прийняття фінансових ризиків, обумовлених необхідністю зміни структури капіталу. Це питання є особливо важливим в умовах, коли розглядається формування структури капіталу з точки зору стратегії розвитку підприємства, розширення його діяльності та прийняття рішення щодо емісії цінних паперів як пайових так і боргових, а також залучення значних обсягів банківських кредитів, особливо довгострокових. Слід зазначити, що в Україні досить складно проводити аналіз структури власності підприємств, оскільки вона є досить мінливою та непрозорою. Нами було проаналізовано структуру власності більше 50 підприємств, які представляли різні галузі реального сектору економіки такі як металургія, машинобудування, енергетична сфера, харчова промисловість, фармацевтика та хімічна промисловість. В

більшості випадків структура власності підприємств, яку аналізовано в діапазоні 10 років не була стабільною. Значна кількість компаній наразі має власників – юридичних осіб зареєстрованих в офшорних зонах. Певна частина досліджуваних компаній змінила форму власності з державної на приватну вітчизняну, а згодом на власників – іноземних компаній, зареєстрованих в офшорах. Тобто, де юре, підприємства належать іноземним особам, а де-факто – це власники з українським капіталом.

Третя складова фінансової архітектури підприємства – стан корпоративного управління аналізувати ще складніше, оскільки значна частина підприємств, які були проаналізовані не надають інформацію щодо корпоративного управління на своїх офіційних web-сайтах. Як правило, більшість із них мають наглядові ради, які складаються виключно з акціонерів підприємства. З’ясувати рівень їх незалежності досить складно, оскільки така інформація просто відсутня. Лише незначна кількість підприємств мала на своїх офіційних web-сайтах оприлюднену інформацію щодо складу топ-менеджменту. Тому висновки щодо стану корпоративного управління вітчизняних підприємств об’єктивно зробити неможливо. Зазначимо при цьому, що вибір підприємств для здійснення аналізу проводився виходячи з того, щоб мати якомога більш розгорнуту інформацію, а тому було обрано підприємства із лістингу компаній тих галузей, які представлені у річних звітах Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, а потім, враховуючи, що список, значною мірою вміщував банки та інші фінансово-кредитні установи (які свідомо не брались для аналізу, оскільки мають суттєву відмінність у фінансовій архітектурі), перелік підприємств було доповнено тими підприємствами, які у звітності, поданій обраними підприємствами на сайті Агентства з розвитку

інфраструктури фондового ринку України були зазначені як основні конкуренти. Тобто для проведення дослідження брались до уваги ті підприємства реального сектору економіки, які є провідними в своїх галузях.

Отже, провести розгорнутий аналіз фінансової архітектури вітчизняних підприємств досить складно, враховуючи стан інформаційної «непрозорості». Водночас в подальших дослідженнях нами будуть надані показники стану та динаміки структури та вартості капіталу підприємства.

Список використаних джерел

1. Myers S. Financial Architecture // European Financial Management, 1999. № 5.
2. Ивашковская И.В., Степанова А.Н., Кокорева М.С. Финансовая архитектура компаний. Сравнительные исследования на развитых и развивающихся рынках: Монография. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 238 с. – (научная мысль). DOI 10.12737/2898.

УДК: 658.147

Рекуненко Ігор Іванович,

д. е. н., професор,

Бережной Станіслав Васильович,

студент,

Сумський державний університет, м. Суми

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ВІТЧИЗНЯНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

На сьогодні власний капітал в діяльності будь-якого підприємства відіграє визначу роль. Адже саме від розміру